

ETA SIGMA PHI

Fifty-fourth Annual Latin Translation Contest (2005) Advanced

To be written as an examination, under supervision, within a maximum of two hours. No dictionary or other help is permitted. Please write in ink on every other line of the paper provided. The only identification on the contest paper should be the contestant's pen name.

From a letter attributed to Cornelia, mother of the Gracchi, but found among the fragments of Cornelius Nepos; Cornelia warns her son Gaius about his political career after the supposed murder of her other son Tiberius.

Verbis conceptis deierare ausim, praeterquam qui Tiberium Gracchum necarunt, neminem inimicum tantum molestiae tantumque laboris, quantum te ob has res, mihi tradidisse; quem oportebat omnium eorum, quos antehac habui liberos, partes eorum tolerare¹ atque curare, ut quam minimum sollicitudinis in senecta haberem, utique, quaecumque ageres, ea velles maxime mihi placere, atque uti nefas haberes rerum maiorum adversum meam sententiam quidquam facere, praesertim mihi, cui parva pars vitae superest. Ne id quidem tam breve spatium potest opitulari², quin et mihi adversere³ et rem publicam profliges? Denique quae pausa erit? Ecquando desinet familia nostra insanire? Ecquando modus ei rei haberi poterit? Ecquando desinemus et habentes et praebentes molestiis desistere? Ecquando perpudescet miscenda⁴ atque perturbanda re publica? Sed si omnino id fieri non potest, ubi ego mortua ero, petito tribunatum: per me facito, quod lubebit, cum ego non sentiam. Ubi mortua ero, parentabis⁵ mihi et invocabis deum parentem. In eo tempore non pudet te eorum deum preces expetere, quos vivos atque praesentes relictos atque desertos habueris. Ne ille sirit Iuppiter te ea perseverare nec tibi tantam dementiam venire in animum. Et si perseveras, vereor, ne in omnem vitam tantum laboris culpa tua recipias, uti in nullo tempore tute tibi placere possis.

¹ tolero, -are = bear, take on, assume

² opitulor -ari = help, assist

³ adversere < advorsor, -ari

⁴ misceo, -ere = disturb, throw in confusion, mix up

⁵ narento -are = offer sacrifice (to ancestors)